

بررسی آسیب‌های روانی - اجتماعی بستر ساز جنگ نرم و نقش بسیج در پیشگیری و مقابله با آنها

نویسنده: محمدباقر حبی^۱

تاریخ دریافت: ۹۰/۹/۱۵

تاریخ پذیرش نهایی: ۹۰/۱۲/۲۰

فصلنامه مطالعات راهبردی بسیج، سال پانزدهم، شماره ۵۴، بهار ۱۳۹۱

چکیده

هدف از اجرای این تحقیق، بررسی چگونگی ایفای نقش بسیج در پیشگیری و مقابله با آسیب‌های روانی - اجتماعی بستر ساز جنگ نرم است. در این راستا، سؤالات زیر مطرح است: ۱. آسیب‌های اجتماعی و روانی بستر ساز جنگ نرم کدامند؟ ۲. نقش بسیج در پیشگیری و مقابله با آسیب‌های اجتماعی و روانی بستر ساز جنگ نرم چیست؟

روش پژوهش، توصیفی - تحلیلی است. همچنین از فن دلفی استفاده شده است. جامعه مورد مطالعه، بسیجیان، مسئولان بسیج و مردم است. حجم نمونه بر اساس جدول مرگان شامل ۲۳۲۵ نفر است. انتخاب نمونه‌ها به صورت خوشه‌ای چند مرحله‌ای انجام شد. ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته ساختارمند است. داده‌های این پژوهش پس از ورود به رایانه با نرم‌افزار آماری SPSS و آزمون‌های آماری پارامتریک و غیر پارامتریک مناسب با سؤالات پژوهش مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

نتایج تحلیل عاملی نشان می‌دهد که آسیب‌های بستر ساز جنگ نرم به ترتیب اولویت عبارتند از: ۱. آسیب‌های اقتصادی، ۲. آسیب‌های روان‌شناختی: آسیب‌های فرهنگی در حوزه‌های سیاسی، اعتقادی و اجتماعی، ۳. آسیب‌های خانواده. نقش‌های بسیج در پیشگیری و مقابله با آسیب‌ها به ترتیب عبارتند از: ۱. توانمندسازی روانی - اجتماعی، ۲. افزایش باورهای اعتقادی و معنوی، ۳. به کارگیری توان امنیتی و انتظامی، ۴. امر به معروف و نهی از منکر.

واژگان کلیدی:

آسیب‌های روانی - اجتماعی، جنگ نرم، پیشگیری، بسیج.

مقدمه

طی گذشت بیش از ۳۳ سال از انقلاب اسلامی ایران، این مرز و بوم همواره در معرض انواع جنگ‌های دشمن قرار داشته است؛ جنگ سیاسی، نظامی، روانی، سلاح‌های نامتعارف بیولوژیک، استفاده از عوامل داخلی و ضد انقلاب، تحریک همسایگان و دشمنان خارجی و در آخرین اقدام به طور رسمی، جنگ نرم طراحی و اجرا شده است. در همین ارتباط، کمیته نیروهای مسلح مجلس نمایندگان آمریکا در لایحه بودجه سال ۲۰۱۰ پنتاگون، برای براندازی نرم و شبکه‌سازی اینترنتی، بودجه ۵۵ میلیون دلاری را تصویب کرد. این بودجه و سیاست‌های مندرج در آن، نمودی از تغییر رویکرد جنگ سخت به جنگ نرم علیه نظام جمهوری اسلامی ایران است.

در این راستا، باید این نظریه یا الگو را مدّ نظر قرار داد که جنگ نرم، در تقابل دو نظام از اندیشه، کارآمدی و ارزش‌هاست. در این تقابل، یک طرف، نظام غرب با نظریه لیبرال دموکراسی خود که در رأس آن ایالات متحده آمریکا قرار دارد و در طرف دیگر، انقلاب اسلامی ایران با برخورداری از آموزه‌های دینی و انقلابی است که از همان ابتدا، نظام اسلامی، اندیشه، کارآمدی و ارزش‌های برخاسته از لیبرال دموکراسی را به چالش کشاند و طرف مقابل؛ یعنی نظام استکبار، با استفاده از ابزارها و رسانه‌ها و عملیات روانی درصدد است آن را از میان بردارد. طبیعی است که جنگ نرم در خلأ رخ نخواهد داد همچنان که این جنگ در سایر کشورها صرفاً یک اقدام از طرف دشمن نبوده و دشمن از آسیب‌های موجود، برای تحقق اهداف خود و طراحی جنگ نرم استفاده کرده است.

در تبیین مبانی و چارچوب نظری باید به این موضوع اشاره کرد که منشأ جنگ نرم را باید در مفاهیمی همچون: تهدید نرم، قدرت نرم و مواردی از این قبیل جستجو کرد که ریشه‌های دیرینه دارند. اصولاً بنیاد قدرت سیاسی در نظام اسلامی بر دو رکن دین و مردم استوار است و همین امر آن را از مکاتب رایج دیگر متمایز می‌کند. از این رو، مبانی نظری در تعریف قدرت نرم و جنگ نرم، با آنچه در غرب وجود دارد، متفاوت است. طرح مفهوم قدرت نرم در گفتمان غربی، به اصلاح تلقی سخت‌افزارانه از قدرت و پیدایش تلقی تازه‌ای منتهی شده که به میزان زیادی با اصول انتقادی اندیشه‌گران مسلمان از گفتمان غربی منطبق است. (افتخاری، ۱۳۸۷، الف)

قدرت نرم در مقابل قدرت سخت، در یک طیف و پیوستار قرار دارد؛ در یک انتهای این پیوستار، قدرت سخت قرار دارد که توانایی در تغییر آن چیزی است که دیگران آن را با توسل به زور انجام می‌دهند و انتهای دیگر آن، قدرت نرم یا قدرت گزینشی قرار دارد؛ یعنی توانایی شکل‌دهی به آنچه دیگران از طریق جلب توجه خواستار آن هستند (نای، ۱۳۸۷، Nye, 2004). در این میان، آنچه مربوط به قدرت نرم می‌شود، جذابیت فرهنگی و برتری رسوم، نهادها و فناوری اطلاعاتی برای پخش اطلاعات متقاعدکننده است.

سابقه این موضوع به لحاظ پژوهشی، در سال‌های اخیر در انقلاب‌های رنگین کشورهای تازه استقلال‌یافته به خوبی قابل مشاهده است؛ انقلاب گل رز در گرجستان، انقلاب نارنجی در اوکراین، انقلاب لاله‌ای در قرقیزستان و انقلاب کاج در لبنان، نمونه‌هایی از انقلاب‌های رنگین هستند که از طریق جنگ نرم رخ دادند. از این رو، آسیب‌های موجود در نظام جمهوری اسلامی می‌تواند بستری برای طمع‌ورزی و جسارت دشمن برای طراحی جنگ نرم محسوب شود. لذا باید انقلاب اسلامی تمامی سعی خود را به کار گیرد، تا بتواند این آسیب‌ها را شناخته و

برطرف کند یا کاهش دهد. در این رابطه، بسیج بهترین، کارآمدترین و مؤثرترین ظرفیت و توانایی را داراست.

بخشی از سیاستمداران آمریکا به خصوص دمکراتها، تمایل بیشتری برای بهره‌گیری از مؤلفه‌های اجتماعی در جنگ نرم دارند. آنان همواره تلاش می‌کنند امنیت را بر اساس شاخصها و نشانه‌های اجتماعی و گفتمانی و بهره‌گیری از قالبهای معنایی - مفهومی، پیگیری کنند. این الگو از سال ۲۰۰۹ به بعد اهمیت بیشتری یافته است. (Gates, 2009)

بسیاری از این سیاستمداران معتقدند در فرایند جنگ نرم باید شرایطی ایجاد کرد که جامعه و نخبگان سیاسی یک کشور، ادراک تمایز یافته‌ای از ساختار سیاسی خود داشته باشند. در این شرایط، آنان انگیزه و تمایلات درونی خود را برای نبرد و مقاومت از دست می‌دهند. ولف در این ارتباط می‌گوید: اگر عده‌ای، رهبران کشور را به عنوان دسته‌ای پر سرو صدا از افراد نادان، شیاد و حقه‌باز تلقی کنند و از ادبیاتی بهره ببرند که نشانه‌هایی از حقارت و بی‌علاقگی به کشور و ساختار سیاسی در آن وجود دارد، چنین نشانه‌هایی، جلوه‌هایی از بی‌اعتمادی ساختاری، بی‌انگیزگی و همچنین فقدان اعتماد به نفس را بین جامعه به وجود می‌آورد. امید اساسی از بین می‌رود و آینده برای شهروندان با ابهام روبه‌رو می‌شود (Wolf, 2000). باید یادآور شد که کنشهای اجتماعی می‌توانند مطلوبیت راهبردی را در زمان طولانی برای کشورها به وجود آورند. در صورتی که کنشهای اجتماعی مثبت و مطلوب باشند، زمینه‌ای برای قدرت نرم و زمانی که منفی باشند، زمینه‌ای برای جنگ نرم خواهند بود. در این رابطه، یکی از زمینه‌ها و بسترهایی که جنگ نرم در آن با سهولت بیشتری شکل می‌گیرد، ظهور و بروز آسیبهای اجتماعی است. مقام معظم رهبری می‌فرماید: «دشمن در جنگ نرم تلاش دارد با استفاده از ابزارهای فرهنگی و ارتباطی پیشرفته و با شایعه و دروغ‌پراکنی و با استفاده از برخی بهانه‌ها، میان آحاد مردم، تردید، بدبینی و اختلاف ایجاد کند. ایشان همچنین می‌فرمایند: «دشمن با استفاده از بهانه‌های مختلف، به جنگ نرم دست می‌زند و اهداف خود را دنبال می‌کند» (مقام معظم رهبری، ۱۳۸۸).

به نظر نگارنده، بخشی از بهانه‌هایی که دشمن بر اساس آنها دست به جنگ نرم می‌زند، همین آسیبهای اجتماعی - روانی است. در ادامه، نگاهی به آسیبهای اجتماعی می‌شود. از دیدگاه جامعه‌شناسی، رفتار را می‌توان به دو گونه کلی تقسیم کرد: «رفتارهای اجتماعی

«بهنجار» و «رفتارهای اجتماعی نابهنجار»^۱. **رفتار اجتماعی بهنجار:** رفتاری است که طی آن، فرد ارزشها، الگو، ... و قواعد رفتاری جامعه را پذیرفته، بر مبنای آن عمل می‌کند.

«از دید جامعه‌شناسی، هر ویژگی یا حالت یا صفتی را که به نوعی عمومیت یابد، بهنجار می‌خوانند و از دیدگاه روان‌شناسی اجتماعی، رفتاری بهنجار خوانده می‌شود که موجبات تعجب و استهزا را فراهم نسازد و افراد آن را دور از انتظار نیندارند.» (ساروخانی، ۱۳۷۴)

رفتار اجتماعی بهنجار در اشکال گوناگونی چون «سازگاری»^۲ و «همنوایی»^۳ تجلی می‌یابد و توسعه هر چه بیشتر این رفتار، منجر به پیوستگی و وفاق اجتماعی بیشتر می‌شود. **رفتار اجتماعی نابهنجار:** رفتاری است که طی آن فرد از به پذیرش بخشی یا تمام

1. Normal Behavior Social.
2. Anormal Behavior Social.
3. Adjustment.
4. Conformism.

ارزشهای اجتماعی، الگوها و قواعد رفتاری مقبول جامعه سرپیچی می‌کند. رفتار نابهنجار نسبت به اینکه فرد چگونه و در چه حدی از ارزشها و الگوها و ... سرپیچی کرده، درجات و مراحل مختلفی پیدا می‌کند؛ به طوری که برای توصیف این مراحل، از اصطلاحاتی همچون: انحراف و کجروی، ناسازگاری، بزهکاری و جرم استفاده می‌شود.

مؤلفه روان‌شناختی، اصلی‌ترین شاخص جنگ نرم در عصر نبرد نامتقارن به شمار می‌رود (Gates, 2009). بدین ترتیب، جنگ نرم در شرایطی به وجود می‌آید که کشورها انگیزه و اعتماد به نفس خود را از دست می‌دهند و نمی‌توانند اهداف راهبردی خود را پیگیری کنند. این امر به مفهوم آن است که قدرت نرم در چنین کشوری تولید نشده است و مهم‌تر آنکه، هیچ گونه نشانه و زمینه‌ای برای مقابله با کشور مهاجم به وجود نمی‌آید. مؤلفه‌های روان‌شناختی نیز همانند مؤلفه‌های اجتماعی در صورتی که به صورت مثبت در جامعه اعتلا یابند، عاملی برای قدرت نرم محسوب می‌شوند و در صورتی که منفی و به عنوان یک آسیب روانی شناخته شوند، زمینه‌ای برای جنگ نرم خواهند بود. در چنین مواردی، آسیبهای روانی و ناهنجاری‌های روان‌شناختی می‌توانند زمینه‌ساز جنگ نرم باشند.

در این رابطه، به آسیبهای روانی اشاره می‌شود:

اصولاً رفتارهای مرضی یا نابهنجار را به لحاظ هنجاری، آماری، طبی، فرهنگی و ذهنی مورد بررسی قرار می‌دهند و بر اساس هر کدام از عوامل مذکور، به طبقه‌بندی نایل می‌آیند. (Curtis, 2000; Tudor, 1996)

بسیاری از مؤلفان بر این اعتقادند که برای جامعه ما آسیبهای اجتماعی - روانی تنها یک عارضه اجتماعی و فردی محسوب نمی‌شوند، بلکه موضوعی امنیتی‌اند؛ چرا که دشمن به این آسیبها به عنوان یک گذرگاه راهبردی برای نفوذ و ایجاد ضربه نگاه می‌کند. از این رو، این آسیبهای اجتماعی - روانی می‌توانند ماهیتی تهدیدآمیز داشته باشند و امنیت روانی، اجتماعی و فرهنگی جامعه را به خطر اندازند (نابینی، ۱۳۸۶). در این میان، بسیج طی سالهای گذشته این ظرفیت و قابلیت را به خوبی نشان داده که در همه میدانها حضوری موفق داشته است. نتایج پژوهشی نشان داده است که بسیجیانی که از فعالیتها و اقدامات فرهنگی پرورشی بسیج بهره‌مند شده‌اند، به طور معنی‌داری از میزان انسجام بیشتری نسبت به بسیجیانی که در این فعالیتها شرکت نکرده‌اند، برخوردار بوده‌اند (الیاسی، ۱۳۷۸). محققان بر این باورند که بسیج یک سازمان اعتباری با سلسله‌مراتب، اختیارات و ساختار مکانیکی نیست، بلکه مجموعه‌ای از انسانهای دارای فرهنگ و ارزشهای غنی و مشترک است که در پی تأمین خواست ایمانی و درونی خویش، برای تحقق آرمانهای الهی و انسانی، به صورت داوطلبانه سامان گرفته‌اند (ناظمی، ۱۳۸۷). جامعه برای مقابله با انواع آسیبهای روانی - اجتماعی، به خصوص در مقابله با جنگ نرم، نیاز به تحرک اجتماعی دارد و بسیج می‌تواند زمینه‌های لازم را برای تحرک اجتماعی جوانان و نوجوانان فراهم کند. بر نقش مؤثر بسیج در کاهش بسیاری از آسیبهای روانی - اجتماعی، در مطالعات و تحقیقات مختلف، تأیید و تأکید شده است. (شعبانی، ۱۳۸۷؛ احمدی، ۱۳۸۷، حبیبی، ۱۳۸۷)

با این مقدمه، هدف از اجرای این تحقیق، شناسایی آسیبهای اجتماعی - روانی بسترساز جنگ نرم و تعیین اولویت در نقشهای بسیج برای پیشگیری و مقابله با آسیبهای اجتماعی و

1. Normatively
2. Statistically
3. Clinical

روانی بسترساز جنگ نرم و در پی پاسخگویی به این سؤالات است که: آسیب‌های اجتماعی و روانی بسترساز جنگ نرم کدامند و نقش بسیج در پیشگیری و مقابله با آسیب‌های اجتماعی - روانی بسترساز جنگ نرم چیست؟

روش تحقیق

روش این پژوهش، توصیفی - تحلیلی است. همچنین برای رسیدن به الگوی مفهومی و فهرست اولیه آسیب‌های بسترساز جنگ نرم و روش‌های پیشگیری و مقابله‌ای، از فن دلفی استفاده شده است.

جامعه آماری و حجم نمونه

جامعه مورد مطالعه در این پژوهش، بسیجیان، مسئولان بسیج و اقشار مختلف جامعه و حجم نمونه، شامل تعداد ۲۳۲۵ نفر است. تعیین حجم نمونه با توجه به جدول توزیع مرگان انجام شد. برای دسترسی به نمونه‌های مورد نظر، کشور به پنج منطقه، تفکیک و برای هر منطقه، حداقل ۴۰۰ نمونه در نظر گرفته شد. در مجموع، ۲۵۰۰ پرسشنامه توزیع شد که از این تعداد، ۲۳۲۵ پرسشنامه تکمیل، اطلاعات آنها استخراج و تجزیه و تحلیل شد.

انتخاب نمونه‌ها به صورت خوشه‌ای چند مرحله‌ای و ابزار پژوهش، پرسشنامه محقق ساخته و مصاحبه ساختارمند است. این پرسشنامه بر اساس نتایج اجرای فن دلفی و ادبیات پژوهش، همچنین نظریه‌ها و الگوی مفهومی تنظیم شد.

روایی پرسشنامه از نوع روایی محتوایی است. تعیین اعتبار پرسشنامه از طریق محاسبه آلفای کرباخ انجام شد. این ضریب، بیانگر همپوشانی و همسویی سؤالات و دقت پاسخ‌دهندگان است. اگر پایایی به دست آمده بین ۰/۶ تا ۰/۸ یا در این محدوده باشد، قابل قبول است. ضریب آلفای کرباخ ابزار در آسیب‌های روانی - اجتماعی در بستر جنگ نرم با ۰/۹۵ و اقدامات پیشگیرانه و مقابله‌ای بسیج در بستر جنگ نرم ۰/۹۸ است. بالا بودن ضریب آلفای ابزار مورد استفاده از ۰/۷۵، نشان‌دهنده سطح اعتبار پرسشنامه و قابل قبول بودن آن است.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

داده‌های این پژوهش پس از ورود به رایانه، با نرم‌افزار آماری SPSS و آزمون‌های آماری پارامتریک و غیر پارامتریک مناسب با سؤالات پژوهش، تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها

بررسی متغیرهای جمعیت‌شناسی

بررسی متغیرهای جمعیت‌شناسی نشان می‌دهد که در گروه نمونه مورد بررسی: ۵۶ درصد مرد و ۴۴ درصد زن؛ ۱۳/۳ درصد کمتر از ۲۰ سال، ۶۳/۱ درصد بین ۲۰ تا ۴۰ سال، ۲۲/۴ درصد بین ۴۱ تا ۶۰ سال و ۱/۲ درصد ۶۰ سال به بالا؛ ۴۲ درصد دارای تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم، ۵۳ درصد دارای تحصیلات فوق دیپلم و لیسانس و ۵ درصد دارای تحصیلات فوق لیسانس و دکتری می‌باشند. به لحاظ اشتغال، بیشترین فراوانی در کارمندان با ۳۴/۵ درصد و کمترین فراوانی در کادر نظامی با ۶/۵ درصد قرار دارد. بیشترین درصد فراوانی با

۳۸/۳ درصد به بسیجیان و کمترین درصد فراوانی به مسئولان با ۱۶/۷ درصد اختصاص دارد. جدول ضرایب آلفای آزمونهای کرنباخ نشان می‌دهد که ابزار پژوهش از ضریب بالاتر از ۸۰/۱ برخوردار است که نشان‌دهنده سطح بالای اعتبار پرسشنامه است.

بررسی متغیرهای پژوهشی

۱. آسیبهای روانی - اجتماعی بستر ساز جنگ نرم

مهم‌ترین آسیبهای روانی - اجتماعی بستر ساز جنگ نرم از نظر نمونه مورد بررسی بر اساس میانگین نمره و نتایج آزمون فریدمن عبارتند از: گسترش بی‌بند و باری، تضعیف بنیان خانواده (کاهش ازدواج و افزایش خانواده)، از میان رفتن احساس قبح در روابط با نامحرم، تجمل‌گرایی و رفاه‌زدگی، کم‌رنگ شدن ارزشهای اسلامی، گسترش استفاده از ماهواره و فضای مجازی، خودباختگی و تمایل به فرهنگ غربی، فقر و بیکاری و ... (جدول ۱).

جدول ۱: میانگین و انحراف معیار آسیبهای روانی - اجتماعی بستر ساز جنگ نرم

ردیف	آسیب‌های روانی - اجتماعی	میانگین	انحراف معیار	تعداد
۱	تضعیف بنیان خانواده (کاهش ازدواج، افزایش طلاق)	۴,۱	۰,۹۳	۲۳۱۶
۲	گسترش فرهنگ بی‌بندوباری و ابتذال	۴,۲	۰,۸۷	۲۳۲۱
۳	تجمل‌گرایی و رفاه‌زدگی	۴	۰,۹۳	۲۳۱۳
۴	کم‌رنگ شدن ارزشهای اسلامی	۴	۱	۲۳۱۴
۵	اعتیاد به مواد مخدر و مشروبات الکلی	۳,۹	۱	۲۳۲۱
۶	کاهش حس نشاط و شادکامی در جوانان	۳,۷	۰,۹۹	۲۳۱۴
۷	بحران هویت و شخصیت در جوانان	۳,۹	۰,۹۵	۲۳۱۳
۸	گرایش به مشاغل کاذب و قاچاق	۳,۷	۱	۲۳۱۷
۹	افزایش جرم و بزهکاری	۳,۸	۰,۹۹	۲۳۰۸
۱۰	فعالتهای شرکتهای هرمی و گلدکوئستی	۳,۶	۱,۰۵	۲۳۱۰
۱۱	احساس تبعیض و بی‌عدالتی در جامعه	۳,۹	۰,۹۷	۲۳۱۶
۱۲	ضعف بینش اعتقادی و مذهبی مردم	۳,۹	۰,۹۹	۲۳۰۹
۱۳	عدم پایبندی مسئولان به احکام و ارزشهای اسلامی	۳,۸	۱,۰۴	۲۳۱۰
۱۴	فساد اداری، اقتصادی عدم رضایت عمومی	۳,۸۲	۱	۲۳۰۰
۱۵	افسردگی، انزواطلبی، سستی و تبلی و ناامیدی نسل جوان	۳,۸	۱	۲۳۱۲
۱۶	رفتارهای ناهنجار اجتماعی، نزاعهای خیابانی و روحیه پرخاشگری	۳,۷	۱	۲۳۰۶
۱۷	خودکشی	۳,۳	۱,۲	۲۳۱۰
۱۸	افت تحصیلی	۳,۶	۱,۰۹	۲۳۱۱
۱۹	دروغگویی و فریبکاری در جامعه	۳,۸	۱	۲۳۲۳
۲۰	مهاجرت و تمایل نخبگان به غرب	۳,۶	۱,۱	۲۳۱۴

ردیف	آسیب‌های روانی - اجتماعی	میانگین	انحراف معیار	تعداد
۲۱	عدم پایداری زن و مرد به خانواده	۳,۸	۱,۰۶	۲۳۱۱
۲۲	بی‌توجهی خانواده‌ها در تربیت فرزندان	۳,۷	۱,۱	۲۳۲۲
۲۳	خودباختگی و تمایل به فرهنگ غربی	۴	۰,۹	۲۳۲۰
۲۴	شکاف نسلی و تنزل منزلت و جایگاه نسل گذشته	۳,۷	۰,۹۴	۲۳۱۱
۲۵	افزایش گرایشها و تمایلات قومی و مذهبی و قومیت‌گرایی در جامعه	۳,۵	۰,۹۹	۲۳۰۹
۲۶	اطلاع‌رسانی نادرست و عدم آگاهی عمومی	۳,۷	۰,۹۸	۲۳۱۶
۲۷	بی‌اعتمادی نسبت به مسئولان و حاکمان	۳,۸	۱,۰۱	۲۳۱۳
۲۸	گرایش به تک‌قطبی شدن جامعه	۳,۵	۱	۲۳۰۳
۲۹	افزایش ایدز و بیماری‌های مقاربتی	۳,۵	۱,۱	۲۳۱۲
۳۰	روحیه تکبر و خودرأیی و خودمحوری در مسئولان	۳,۷	۰,۹۸	۲۳۱۰
۳۱	گسترش عرفانهای کاذب و دروغین	۳,۷۵	۱,۰۳	۲۳۱۱
۳۲	عدم دسترسی به امکانات ورزشی و تفریحات سالم	۳,۴	۱,۱	۲۳۱۲
۳۳	احساس تبعیض و بی‌عدالتی	۳,۸	۰,۹۹	۲۳۱۲
۳۴	تفرقه و چنددستگی در جامعه	۳,۸	۰,۹۷	۲۳۱۱
۳۵	فاصله بین مردم و روحانیت	۳,۸	۱,۰۲	۲۳۱۷
۳۶	کاهش نفوذ معنوی روحانیت در مردم	۳,۸	۱,۰۲	۲۳۱۶
۳۷	از میان رفتن احساس قبیح در روابط با نامحرم	۴	۱,۰۲	۲۳۰۷
۳۸	گسترش استفاده از ماهواره و فضای مجازی	۴,۰۶	۰,۹۹	۲۳۱۵
۳۹	مهاجرت و شهرنشینی	۳,۵	۱,۱	۲۳۰۸
۴۰	افزایش حس ناکارآمدی مسئولان در مردم	۳,۸	۰,۹۸	۲۳۱۲
۴۱	فقر و بیکاری	۴	۱,۱	۲۳۱۹

جدول ۲: آزمون T تک‌متغیره برای معنی‌داری میانگین آسیب‌های روانی - اجتماعی

معنی‌داری تفاوت میانگین	مقدار آزمون = ۳,۷۶						شرح
	فاصله اطمینان با احتمال ۹۵٪		تفاوت میانگین	sig	درجه آزادی (df)	T	
	کرانه بالا	کرانه پایین					
√	۰,۲۹	۰,۳۷	۰,۳۳	۰,۰۰۰	۲۳۱۵	۱۷,۰۳	تضعیف بنیان خانواده (کاهش ازدواج، افزایش طلاق)
√	۰,۴۶	۰,۵۳	۰,۴۹	۰,۰۰۰	۲۳۲۰	۲۷,۱	گسترش فرهنگ بی‌بند و باری و ابتذال
√	۰,۲۰	۰,۲۸	۰,۲۴	۰,۰۰۰	۲۳۱۲	۱۲,۳	تجمل‌گرایی و رفاه‌زدگی
√	۰,۲۱	۰,۲۹	۰,۲۵	۰,۰۰۰	۲۳۱۴	۱۲,۱	کم‌رنگ شدن ارزشهای اسلامی

مقدار آزمون = ۲,۷۶							شرح
معنی داری تفاوت میانگین	فاصله اطمینان با احتمال ۹۵٪		تفاوت میانگین	sig	درجه آزادی (df)	T	
	کرانه بالا	کرانه پایین					
√	۰,۰۸	۰,۱۷	۰,۱۳	۰,۰۰۰	۲۳۲۰	۶,۰۳	اعتیاد به مواد مخدر و مشروبات الکلی
-	-۰,۰۷	۰,۰۱	-۰,۰۳	۰,۱۶۱	۲۳۱۳	-۱,۴	کاهش حس نشاط و شادکامی در جوانان
	۰,۰۷	۰,۱۵	۰,۱۱	۰,۰۰۰	۲۳۱۲	۵,۷	بحران هویت و شخصیت در جوانان
√	-۰,۱	-۰,۰۲	-۰,۰۶	۰,۰۰۶	۲۳۱۶	-۲,۷	گرایش به مشاغل کاذب و قاچاق
√	۰,۰۱	۰,۰۹	۰,۰۵	۰,۰۱۳	۲۳۰۷	۲,۵	افزایش جرم و بزهکاری
√	-۰,۱۹	-۰,۱۱	-۰,۱۵	۰,۰۰۰	۲۳۰۹	-۶,۹	فعالیت‌های شرکت‌های هرمی و گلدکوئستی
√	۰,۱۱	۰,۱۹	۰,۱۵	۰,۰۰۰	۲۳۱۵	۷,۵	احساس تبعیض و بی‌عدالتی در جامعه
√	۰,۱۲	۰,۲	۰,۱۶	۰,۰۰۰	۲۳۰۸	۷,۸	ضعف بینش اعتقادی و مذهبی مردم
-	-۰,۰۱	۰,۰۷	۰,۰۳	۰,۱۸۹	۲۳۰۹	۱,۳	عدم پابندی مسئولان به احکام و ارزش‌های اسلامی
√	۰,۰۱	۰,۱	۰,۰۶	۰,۰۰۸	۲۲۹۹	۲,۷	فساد اداری، اقتصادی عدم رضایت عمومی
√	۰,۰۳	۰,۱۱	۰,۰۷	۰,۰۰۱	۲۳۱۱	۳,۲	افسردگی، انزواطلبی، تنبلی و ناامیدی نسل جوانان
√	-۰,۱۴	-۰,۰۵	-۰,۰۹	۰,۰۰۰	۲۳۰۵	-۴,۴	رفتارهای ناهنجار اجتماعی و روحیه پرخاشگری
√	-۰,۵۵	-۰,۴۶	-۰,۵	۰,۰۰۰	۲۳۰۹	-۲۰,۸	خودکشی
√	-۰,۲۴	-۰,۱۵	-۰,۲	۰,۰۰۰	۲۳۱۰	-۸,۷	افت تحصیلی
√	۰,۰۳	۰,۱۱	۰,۰۷	۰,۰۰۰	۲۳۲۲	۳,۲	دروغگویی و فریبکاری در جامعه
√	-۰,۱۵	-۰,۰۷	-۰,۱۱	۰,۰۰۰	۲۳۱۳	-۴,۸	مهاجرت و تمایل نخبگان به غرب
-	-۰,۰۳	۰,۰۶	۰,۰۱	۰,۵۲۱	۲۳۱۰	۰,۶۴	عدم پابندی زن و مرد به خانواده
-	-۰,۰۸	۰,۰۱	-۰,۰۴	۰,۱۰۴	۲۳۲۱	-۱,۶	بی‌توجهی خانواده‌ها در تربیت فرزندان
√	۰,۱۸	۰,۲۶	۰,۲۲	۰,۰۰۰	۲۳۱۹	۱۱,۳	خودباختگی و تمایل به فرهنگ غربی
√	-۰,۱۲	-۰,۰۴	-۰,۰۸	۰,۰۰۰	۲۳۱۰	-۴	شکاف نسلی و تنزل منزلت و جایگاه نسل گذشته

مقدار آزمون = ۳.۷۶							شرح
معنی داری تفاوت میانگین	فاصله اطمینان با احتمال ۹۵٪		تفاوت میانگین	sig	درجه آزادی (df)	T	
	کرانه بالا	کرانه پایین					
√	-۰,۳۱	-۰,۲۳	-۰,۲۷	۰,۰۰۰	۲۳۰۸	-۱۳	افزایش گرایشها و قومیت‌گرایی در جامعه
√	-۰,۱۴	-۰,۰۶	-۰,۱	۰,۰۰۰	۲۳۱۵	-۴,۷	اطلاع‌رسانی نادرست و عدم آگاهی عمومی
-	۰,۰۰	۰,۰۸	۰,۰۴	۰,۰۷۴	۲۳۱۲	۱,۸	بی‌اعتمادی نسبت به مسئولان و حاکمان
√	-۰,۲۷	-۰,۱۹	-۰,۲۳	۰,۰۰۰	۲۳۰۲	-۱۱,۲	گرایش به تک‌قطبی شدن جامعه
√	-۰,۳۰	-۰,۲۱	-۰,۲۶	۰,۰۰۰	۲۳۱۱	-۱۱,۲	افزایش ایدز و بیماری‌های مقاربتی
-	-۰,۰۷	۰,۰۱	-۰,۰۳	۰,۱۴۵	۲۳۰۹	-۱,۵	روحیه تکبر و خودرأیی و خودمحموری در مسئولان
-	-۰,۰۵	۰,۰۳	-۰,۰۱	۰,۵۹۵	۲۳۱۰	-۰,۵	گسترش عرفانهای کاذب و دروغین
√	-۰,۳۹	-۰,۳	-۰,۳۵	۰,۰۰۰	۲۳۱۱	-۱۵,۲	نبود امکانات ورزشی و تفریحات سالم
-	۰,۰۰	۰,۰۸	۰,۰۴	۰,۰۴۲	۲۳۱۱	۲,۰۳	احساس تبعیض و بی‌عدالتی
-	۰,۰۰	۰,۰۸	۰,۰۴	۰,۰۶۴	۲۳۱۰	۱,۸	تفرقه و چند دستگی در جامعه
√	۰,۰۵	۰,۱۳	۰,۰۹	۰,۰۰۰	۲۳۱۶	۴,۲	فاصله بین مردم و روحانیت
√	۰,۰۲	۰,۱	۰,۰۶	۰,۰۰۴	۲۳۱۵	۲,۸۶	کاهش نفوذ معنوی روحانیت در مردم
√	۰,۱۶	۰,۲۴	۰,۲۰	۰,۰۰۰	۲۳۰۶	۹,۵	از میان رفتن احساس قبح در روابط با نامحرم
√	۰,۲۶	۰,۳۴	۰,۳۰	۰,۰۰۰	۲۳۱۴	۱۴,۷	گسترش استفاده از ماهواره و فضای مجازی
√	-۰,۲۸	-۰,۱۹	-۰,۲۳	۰,۰۰۰	۲۳۰۷	-۱۰,۴	مهاجرت و شهرنشینی
-	-۰,۰۳	۰,۰۵	۰,۰۱	۰,۷۶۷	۲۳۱۱	۰,۳	افزایش حس و ناکارآمدی مسئولان در مردم
√	۰,۱۵	۰,۲۴	۰,۲	۰,۰۰۰	۲۳۱۸	۸,۶	فقر و بیکاری

نتایج آزمون خی دو

تعداد	۲۰۸۹
آزمون خی دو	۴۷۵۴/۳۴۱
درجه آزادی	۴۱
سطح معنی داری	P</01

بر اساس نتایج آزمون خی دو، تفاوت مؤلفه‌ها با ۹۹ درصد اطمینان، معنی دار هستند

نقشهای پیشگیرانه و مقابله‌ای بسیج

جدول ۳: میانگین و انحراف معیار نقشهای پیشگیرانه و مقابله‌ای بسیج

ردیف	نقشهای پیشگیرانه و مقابله‌ای بسیج	میانگین	انحراف معیار	تعداد
۱	ترویج روحیه مذهبی و افزایش معنویت در جوانان	۳,۲۶	۱,۱۷۰	۲۳۱۶
۲	ایجاد باورها، عقاید و نگرش مثبت به خود (افزایش کرامت و عزت نفس)	۳,۳۵	۱,۰۹۱	۲۳۱۰
۳	تعلیم معارف و دستورات دینی در اجتناب از رفتارهای مخرب فردی و اجتماعی	۳,۳۱	۱,۰۸۳	۲۳۱۰
۴	تبیین آثار و پیامدهای منفی رفتارهای منحرفانه از نظر شرع مقدس برای افراد	۳,۲۸	۱,۰۰۸	۲۳۰۰
۵	استفاده از روحانیون و علما برای ارشاد افراد با شیوه‌های مقدس برای افراد	۳,۳۲	۱,۱۴۵	۲۳۰۷
۶	ایجاد امید و توکل به خدا به جای گرایش به روشهای نامتعارف آرامش‌بخش	۳,۴۲	۱,۱۶۷	۲۳۱۱
۷	اطلاع‌رسانی در خصوص حرام بودن رفتارهای نامطلوب اجتماعی و فردی	۳,۳۵	۱,۱۳۴	۲۳۰۹
۸	تعمیق اعتقادات دینی و پیوندهای معنوی	۳,۴۱	۱,۱۲۵	۲۳۱۱
۹	حضور امنیتی و مقابله با افراد، مراکز و باندهای فساد، با اخذ مجوز قانونی	۳,۳۷	۱,۱۵۲	۲۳۱۲
۱۰	سالم‌سازی جامعه از طریق انجام گشت یا ایست و بازرسی و ...	۳,۲۷	۱,۱۲۸	۲۳۲۰
۱۱	کشف و شناسایی اقدامات مفسده و مجرمانه	۳,۴۲	۱,۰۹۷	۲۳۰۶
۱۲	شناسایی افراد مفسده‌جو، اراذل و اوباش و ...	۳,۴۶	۱,۱۳	۲۳۱۵
۱۳	کنترل فضای مجازی	۳,۳۲	۱,۱۲۵	۲۳۰۶
۱۴	شناسایی و اطلاع‌رسانی نسبت به وجود مراکز فساد به مراجع ذی‌ربط	۳,۴۲	۱,۱۳	۲۳۱۲
۱۵	استفاده از استادان و متخصصان به منظور آموزش گروههای در معرض خطر	۳,۲۲	۱,۱۹۴	۲۳۱۳
۱۶	اطلاع‌رسانی در خصوص مضرات روانی، جسمانی و اجتماعی رفتار مجرمانه	۳,۲۶	۱,۱۰۶	۲۳۱۳
۱۷	انتشار کتب، نشریه‌ها و جزوات آموزشی به منظور تقویت بنیه علمی جوانان	۳,۲۶	۱,۱۰۴	۲۳۱۰
۱۸	ارائه خدمات مشاوره‌ای	۳,۲۵	۱,۱۵۴	۲۳۱۱
۱۹	روشن‌سازی و آگاه‌سازی افراد نسبت به روشهای پیشگیرانه و مقابله‌ای	۳,۲۸	۱,۱۰۵	۲۳۱۱

ردیف	نقش‌های پیشگیرانه و مقابله‌ای بسیج	میانگین	انحراف معیار	تعداد
۲۰	تشکیل گروه‌های علمی، آموزشی و جذب جوانان به فعالیتهای علمی	۳,۲۹	۱,۱۲۳	۲۳۰۷
۲۱	الگوسازی برای جوانان از طریق شناسایی جوانان موفق و تجلیل از آنها	۳,۲۳	۱,۱۶۷	۲۳۰۹
۲۲	برگزاری کارگاه‌های آموزشی مبارزه با آسیب‌های روانی - اجتماعی	۳,۲۳	۱,۱۷۴	۲۳۱۲
۲۳	غنی‌سازی اوقات فراغت جوانان و خانواده‌ها	۳,۲۴	۱,۲۱۷	۲۳۰۹
۲۴	ایجاد فرصت برای فعالیتهای اجتماعی و تعامل با گروه‌ها	۳,۲۱	۱,۱۲۳	۲۳۱۰
۲۵	شناسایی خانواده‌های نیازمند و اختصاص کمک‌های مادی و غیر مادی به آنها	۳,۱۹	۱,۲۰۵	۲۳۱۰
۲۶	شناسایی و هدایت افراد در معرض خطر و حمایت از آنها	۳,۱۵	۱,۱۷۴	۲۳۱۱
۲۷	تلاش برای مهارت‌آموزی و افزایش توانمندی و کارایی در افراد	۳,۱۵	۱,۱۴۴	۲۳۱۳
۲۸	جذب و تخصیص خدمات رفاهی به اقشار آسیب‌پذیر	۳,۱۳	۱,۰۲	۲۳۱۲
۲۹	اختصاص تسهیلات مالی و قرض‌الحسنه به افراد در معرض خطر	۳,۱۶	۱,۲۰۷	۲۳۱۵
۳۰	برگزاری جشنواره‌ها، مسابقات فرهنگی، هنری و اعتقادی	۳,۲۵	۱,۱۱۱	۲۳۱۷
۳۱	شناسایی الگوهای فکری و رفتاری مبتذل و جلوگیری از رواج آنها	۳,۲۹	۱,۱۱۳	۲۳۱۲
۳۲	کمک به خانواده‌هایی که به نحوی دچار آسیب‌های اجتماعی و روانی هستند	۳,۰۲	۱,۱۷۴	۲۳۰۷
۳۳	ایجاد احساس دلبستگی و تعهد نسبت به خانواده و جامعه در افراد	۳,۲۶	۱,۱۳۴	۲۳۱۸
۳۴	تلاش برای افزایش انسجام و روابط مثبت در خانواده‌ها	۳,۲۸	۱,۱۴۵	۲۳۱۲
۳۵	کمک به خودشناسی جوانان و اجتناب از سرگشتگی و بی‌هویتی	۳,۲۶	۱,۱۷۱	۲۳۱۲
۳۶	انجام فعالیتهای ورزشی و تربیت بدنی برای جوانان	۳,۰۳	۱,۱۱۳	۲۳۲۰
۳۷	آموزش و توسعه مهارت‌های زندگی به افراد و خانواده‌ها	۳,۲۳	۱,۱۵۴	۲۳۱۶
۳۸	ایجاد هیجان و نشاط برای جوانان	۳,۲۱	۱,۱۸۵	۲۳۱۸
۳۹	تذکر لسانی ناصحان و آمرین به معروف و ناهیان از منکر	۳,۲۲	۱,۰۲	۲۳۱۸
۴۰	تشکیل شورای امر به معروف و نهی از منکر در مساجد محلات	۳,۲۴	۱,۲۰۳	۲۳۲۰

جدول ۴: آزمون T تک‌متغیره جهت معنی‌داری میانگین نقشهای پیشگیرانه و مقابله‌ای بسیج

معنی‌داری تفاوت میانگین	مقدار آزمون = ۳,۲۷						شرح
	فاصله اطمینان با احتمال ۹۵		تفاوت میانگین	sig	درجه آزادی (df)	t	
	کرانه بالا	کرانه پایین					
-	۰,۰۴	-۰,۰۵	-۰,۰۱	۰,۷۸۶	۲۳۱۵	-۰,۲۷	ترویج روحیه مذهبی و افزایش معنویت در جوانان
√	۰,۱۲	۰,۰۳	۰,۰۸	۰,۰۰۱	۲۳۰۹	۳,۳	ایجاد باورها، عقاید و نگرش مثبت به خود (افزایش کرامت و عزت نفس)
-	۰,۰۹	۰,۰	۰,۰۴	۰,۰۵۲	۲۳۰۹	۱,۹۴	تعلیم معارف و دستورات دینی در اجتناب از رفتارهای مخرب فردی و اجتماعی
-	۰,۰۵	-۰,۰۴	۰,۰۱	۰,۸۰۲	۲۲۹۹	۰,۲۵	تبیین آثار و پیامدهای منفی رفتارهای منحرفانه از نظر شرع مقدس برای افراد
-	۰,۰۹	۰,۰	۰,۰۵	۰,۰۴۷	۲۳۰۶	۱,۹۸	استفاده از روحانیون و علما برای ارشاد افراد با شیوه‌های مقدس برای افراد
√	۰,۲	۰,۱۱	۰,۱۵	۰,۰۰۰	۲۳۱۰	۶,۴۵	ایجاد امید و توکل به خدا به جای گرایش به روشهای نامتعارف آرامش‌بخش
√	۰,۱۲	۰,۰۳	۰,۰۸	۰,۰۰۱	۲۳۰۸	۳,۳۳	اطلاع‌رسانی در خصوص حرام بودن رفتارهای نامطلوب
√	۰,۱۸	۰,۰۹	۰,۱۴	۰,۰۰۰	۲۳۱۰	۵,۸۸	تعمیق اعتقادات دینی و پیوندهای معنوی
√	۰,۱۴	۰,۰۵	۰,۰۹	۰,۰۰۰	۲۳۱۱	۴,۰۲	حضور امنیتی و مقابله با افراد، مراکز و باند‌های فساد، با اخذ مجوز قانونی
-	۰,۰۵	-۰,۰۴	۰,۰	۰,۸۳۱	۲۳۱۹	۰,۲۱	سالم‌سازی جامعه از طریق انجام گشت یا ایست و بازرسی و ...
√	۰,۲	۰,۱۱	۰,۱۵	۰,۰۰۰	۲۳۰۵	۶,۶	کشف و شناسایی اقدامات مفسده و مجرمانه
√	۰,۲۴	۰,۱۵	۰,۱۹	۰,۰۰۰	۲۳۱۴	۵,۲۶	شناسایی افراد مفسده‌جو، اراذل و اوباش
-	۰,۰۹	۰,۰	۰,۰۵	۰,۰۵۳	۲۳۰۵	۱,۹۳	کنترل فضای مجازی
√	۰,۲	۰,۱	۰,۱۵	۰,۰۰۰	۲۳۱۱	۶,۴	شناسایی و اطلاع‌رسانی نسبت به وجود مراکز فساد به مراجع ذی‌ربط
-	۰,۰	-۰,۱	-۰,۰۵	۰,۰۶۱	۲۳۱۲	-۱,۸۷	استفاده از استادان برای آموزش گروههای در معرض خطر
-	۰,۰۳	-۰,۰۶	-۰,۰۱	۰,۵۲۹	۲۳۱۲	-۰,۶۳	اطلاع‌رسانی در خصوص مضرات روانی، جسمانی و اجتماعی رفتار مجرمانه

معنی‌داری تفاوت میانگین	مقدار آزمون = ۳,۲۷					شرح	
	فاصله اطمینان با احتمال ۹۵		تفاوت میانگین	sig	درجه آزادی (df)		t
	کرانه بالا	کرانه پایین					
-	۰,۰۳	-۰,۰۶	-۰,۰۱	۰,۵۶۳	۲۳۰۹	-۰,۵۸	انتشار کتب، نشریه‌ها و جزوات آموزشی به منظور تقویت بنیه علمی جوانان
-	۰,۰۳	-۰,۰۶	-۰,۰۲	۰,۴۸۳	۲۳۱۰	-۰,۰۷	ارائه خدمات مشاوره‌ای
-	۰,۰۶	-۰,۰۳	۰,۰۱	۰,۶۵۱	۲۳۱۰	۰,۴۵	روشن‌سازی و آگاه‌سازی افراد نسبت به روشهای پیشگیرانه و مقابله‌ای
-	۰,۰۷	-۰,۰۲	۰,۰۲	۰,۲۹۰	۲۳۰۶	۱,۰۶	تشکیل گروههای علمی، آموزشی
-	۰,۰۱	-۰,۰۸	-۰,۰۴	۰,۱۲۸	۲۳۰۸	-۱,۵۲	الگوسازی برای جوانان از طریق شناسایی جوانان موفق و تجلیل از آنها
-	۰,۰۱	-۰,۰۸	-۰,۰۴	۰,۱۴۱	۲۳۱۱	-۱,۴۷	برگزاری کارگاههای آموزشی مبارزه با آسیبهای روانی - اجتماعی
-	۰,۰۲	-۰,۰۸	-۰,۰۳	۰,۲۱۶	۲۳۰۸	-۱,۲۴	غنی‌سازی اوقات فراغت جوانان و خانواده‌ها
√	-۰,۰۱	-۰,۱	-۰,۰۶	۰,۰۱۵	۲۳۰۹	-۲,۴۴	ایجاد فرصت برای فعالیتهای اجتماعی و تعامل با گروهها
√	-۰,۰۳	-۰,۱۳	-۰,۰۸	۰,۰۰۲	۲۳۰۹	-۳,۰۵	شناسایی خانواده‌های نیازمند و اختصاص کمکهای مادی و غیر مادی به آنها
√	-۰,۰۷	-۰,۱۶	-۰,۱۲	۰,۰۰۰	۲۳۱۰	-۴,۷۱	شناسایی افراد در معرض خطر و حمایت از آنها
√	-۰,۰۸	-۰,۱۷	-۰,۱۲	۰,۰۰۰	۲۳۱۲	-۵,۲۵	تلاش برای مهارت‌آموزی و افزایش توانمندی و کارایی در افراد
√	-۰,۱	-۰,۱۹	-۰,۱۴	۰,۰۰۰	۲۳۱۱	-۵,۸	جذب و تخصیص خدمات رفاهی به اقشار آسیب‌پذیر
√	-۰,۰۶	-۰,۱۶	-۰,۱۱	۰,۰۰۰	۲۳۱۴	-۴,۴۶	اختصاص تسهیلات مالی و قرض‌الحسنه به افراد در معرض خطر
-	۰,۰۳	-۰,۰۶	-۰,۰۲	۰,۴۷۰	۲۳۱۶	-۰,۷۲	برگزاری جشنواره‌ها، مسابقات فرهنگی، هنری و اعتقادی
-	۰,۰۶	-۰,۰۳	۰,۰۲	۰,۴۴۶	۲۳۱۱	۰,۷۶	شناسایی الگوهای فکری و رفتاری مبتذل و جلوگیری از رواج آنها
√	-۰,۰۲	-۰,۱۲	-۰,۰۷	۰,۰۰۵	۲۳۰۶	-۲,۸۲	کمک به خانواده‌هایی که به نحوی دچار آسیبهای اجتماعی و روانی هستند

معنی‌داری تفاوت میانگین	مقدار آزمون = ۳.۲۷					شرح	
	فاصله اطمینان با احتمال ۹۵		تفاوت میانگین	sig	درجه آزادی (df)		t
	کرانه بالا	کرانه پایین					
√	۰.۰۳	-۰.۰۶	-۰.۰۱	۰.۵۸۵	۲۳۱۷	-۰.۵۵	ایجاد احساس دل‌بستگی و تعهد نسبت به خانواده و جامعه در افراد
-	۰.۰۵	-۰.۰۴	۰.۰۱	۰.۸۱۷	۲۳۱۱	۰.۲۳	تلاش در جهت افزایش انسجام در خانواده‌ها
-	۰.۰۴	-۰.۰۵	-۰.۰۱	۰.۸۱۴	۲۳۱۱	-۰.۲۳	کمک به خودشناسی جوانان و اجتناب از بی‌هویتی
-	۰.۰۸	-۰.۰۱	۰.۰۳	۰.۱۷۶	۲۳۱۹	۱.۳۵	انجام فعالیت‌های ورزشی و تربیت بدنی برای جوانان
-	۰.۰۱	-۰.۰۹	-۰.۰۴	۰.۰۹۷	۲۳۱۵	-۱.۶۶	آموزش و توسعه مهارت‌های زندگی به افراد و خانواده‌ها
√	-۰.۰۱	-۰.۱	-۰.۰۶	۰.۰۲۳	۲۳۱۷	-۲.۲۸	ایجاد هیجان و نشاط برای جوانان
-	۰.۰	-۰.۱	-۰.۰۵	۰.۰۳۷	۲۳۱۷	-۲.۰۹	تذکر لسانی ناصحان و آمرین به معروف و ناهیان از منکر
-	۰.۰۲	-۰.۰۸	-۰.۰۳	۰.۲۷۴	۲۳۱۹	-۱.۰۹	تشکیل شورای امر به معروف و نهی از منکر در مساجد

جدول ۵: اولویت‌بندی آسیب‌های روانی و اجتماعی بسترساز جنگ نرم به تفکیک نظر مردم، بسیجیان و مسئولان بر اساس مقایسه میانگین‌ها

ردیف	مسئولان بسیج	مردم	بسیجیان
۱	گسترش فرهنگ بی‌بندوباری و ابتذال	گسترش فرهنگ بی‌بندوباری و ابتذال	گسترش فرهنگ بی‌بندوباری و ابتذال
۲	تضعیف بنیان خانواده (کاهش ازدواج، افزایش طلاق)	گسترش استفاده از ماهواره و فضای مجازی	تضعیف بنیان خانواده (کاهش ازدواج، افزایش طلاق)
۳	کمرنگ شدن ارزشهای اسلامی	تضعیف بنیان خانواده (کاهش ازدواج، افزایش طلاق)	گسترش استفاده از ماهواره و فضای مجازی
۴	تجمل‌گرایی و رفاه‌زدگی	کمرنگ شدن ارزشهای اسلامی	تجمل‌گرایی و رفاه‌زدگی
۵	گسترش استفاده از ماهواره و فضای مجازی	خودباختگی و تمایل به فرهنگ غربی	خودباختگی و تمایل به فرهنگ غربی
۶	بحران هویت و شخصیت در جوانان	تجمل‌گرایی و رفاه‌زدگی	از میان رفتن احساس قبح در روابط با نامحرم
۷	از میان رفتن احساس قبح در روابط با نامحرم	فقر و بیکاری	فقر و بیکاری

ردیف	مسئولان بسیج	مردم	بسیجیان
۸	ضعف بینش اعتقادی و مذهبی مردم	از میان رفتن احساس قبح در روابط با نامحرم	کم‌رنگ شدن ارزشهای اسلامی
۹	احساس تبعیض و بی‌عدالتی در جامعه	احساس تبعیض و بی‌عدالتی در جامعه	ضعف بینش اعتقادی و مذهبی مردم
۱۰	فاصله بین مردم و روحانیت	ضعف بینش اعتقادی و مذهبی مردم	احساس تبعیض و بی‌عدالتی در جامعه
۱۱	فقر و بیکاری	اعتیاد به مواد مخدر و مشروبات الکلی	اعتیاد به مواد مخدر و مشروبات الکلی
۱۲	خودباختگی و تمایل به فرهنگ غربی	بحران هویت و شخصیت در جوانان	فاصله بین مردم و روحانیت
۱۳	اعتیاد به مواد مخدر و مشروبات الکلی	بی‌اعتمادی نسبت به مسئولان و حاکمان	بحران هویت و شخصیت در جوانان
۱۴	افزایش جرم و بزهکاری	عدم پایداری مسئولان به احکام و ارزشهای اسلامی	دروغ‌گویی و فریبکاری در جامعه
۱۵	کاهش حس نشاط و شادکامی در جوانان	فساد اداری و اقتصادی و عدم رضایت عمومی	کاهش نفوذ معنوی روحانیت در مردم
۱۶	دروغ‌گویی و فریبکاری در جامعه	افسردگی، انزواطلبی، سستی و تنبلی و ناامیدی نسل جوان	افزایش جرم و بزهکاری
۱۷	عدم پایداری زن و مرد به خانواده	تفرقه و چند دستگی در جامعه	افسردگی، انزواطلبی، سستی و تنبلی و ناامیدی نسل جوان
۱۸	بی‌توجهی خانواده‌ها در تربیت فرزندان	فاصله بین مردم و روحانیت	تفرقه و چند دستگی در جامعه
۱۹	کاهش نفوذ معنوی روحانیت در مردم	دروغ‌گویی و فریبکاری در جامعه	فساد اداری و اقتصادی و عدم رضایت عمومی
۲۰	افسردگی، انزواطلبی، سستی و تنبلی و ناامیدی نسل جوان	احساس تبعیض و بی‌عدالتی	احساس تبعیض و بی‌عدالتی
۲۱	فساد اداری و اقتصادی و عدم رضایت عمومی	افزایش حس ناکارآمدی مسئولان در مردم	گرایش به مشاغل کاذب و قاچاق
۲۲	احساس تبعیض و بی‌عدالتی	کاهش نفوذ معنوی روحانیت در مردم	بی‌اعتمادی نسبت به مسئولان و حاکمان
۲۳	عدم پایداری مسئولان به احکام و ارزشهای اسلامی	افزایش جرم و بزهکاری	عدم پایداری زن و مرد به خانواده
۲۴	روحیه تکبر و خودرأیی و خودمحوری در مسئولان	عدم پایداری زن و مرد به خانواده	گسترش عرفانهای کاذب و دروغین
۲۵	بی‌اعتمادی نسبت به مسئولان و حاکمان	گسترش عرفانهای کاذب و دروغین	عدم پایداری مسئولان به احکام و ارزشهای اسلامی

ردیف	مسئولان بسیج	مردم	بسیجیان
۲۶	گسترش عرفانهای کاذب و دروغین	روحیه تکبر و خودرأیی و خودمحوری در مسئولان	افزایش حس ناکارآمدی مسئولان در مردم
۲۷	افزایش حس ناکارآمدی مسئولان در مردم	بی‌توجهی خانواده‌ها در تربیت فرزندان	کاهش حس نشاط و شادکامی در جوانان
۲۸	شکاف نسلی و تنزل منزلت و جایگاه نسل گذشته	کاهش حس نشاط و شادکامی در جوانان	روحیه تکبر و خودرأیی و خودمحوری در مسئولان
۲۹	تفرقه و چند دستگی در جامعه	رفتارهای ناهنجار اجتماعی، نزاعهای خیابانی و روحیه پرخاشگری	شکاف نسلی و تنزل منزلت و جایگاه نسل گذشته
۳۰	گرایش به مشاغل کاذب و قاچاق	اطلاع‌رسانی نادرست و عدم آگاهی عمومی	بی‌توجهی خانواده‌ها در تربیت فرزندان
۳۱	فعالیت‌های شرکتهای هرمی و گلدکوئستی	شکاف نسلی و تنزل منزلت و جایگاه نسل گذشته	مهاجرت و تمایل نخبگان به غرب
۳۲	اطلاع‌رسانی نادرست و عدم آگاهی عمومی	گرایش به مشاغل کاذب و قاچاق	فعالیت‌های شرکتهای هرمی و گلدکوئستی
۳۳	رفتارهای ناهنجار اجتماعی، نزاعهای خیابانی و روحیه پرخاشگری	مهاجرت و تمایل نخبگان به غرب	رفتارهای ناهنجار اجتماعی، نزاعهای خیابانی و روحیه پرخاشگری
۳۴	مهاجرت و تمایل نخبگان به غرب	افت تحصیلی	اطلاع‌رسانی نادرست و عدم آگاهی عمومی
۳۵	افت تحصیلی	افزایش ایدز و بیماری‌های مقاربتی	مهاجرت و شهرنشینی
۳۶	افزایش گرایشها و تمایلات قومی و مذهبی و قومیت‌گرایی در جامعه	فعالیت‌های شرکتهای هرمی و گلدکوئستی	افت تحصیلی
۳۷	گرایش به تک‌قطبی شدن جامعه	گرایش به تک‌قطبی شدن جامعه	گرایش به تک‌قطبی شدن جامعه
۳۸	مهاجرت و شهرنشینی	مهاجرت و شهرنشینی	افزایش گرایشها و تمایلات قومی و مذهبی و قومیت‌گرایی در جامعه
۳۹	عدم دسترسی به امکانات ورزشی و تفریحات سالم	افزایش گرایشها و تمایلات قومی و مذهبی و قومیت‌گرایی در جامعه	افزایش ایدز و بیماری‌های مقاربتی
۴۰	افزایش ایدز و بیماری‌های مقاربتی	عدم دسترسی به امکانات ورزشی و تفریحات سالم	عدم دسترسی به امکانات ورزشی و تفریحات سالم

تحلیل عاملی آسیب‌های روانی - اجتماعی و روش‌های پیشگیری و مقابله (الف) وزن عامل‌های آسیب‌های روانی - اجتماعی

وزن هر عامل، با تقسیم ارزش محاسبه‌شده بر جمع ارزش‌ها به دست می‌آید که نتایج آن در جدول ۶ ارائه شده است.

جدول ۶: محاسبه امتیاز و وزن عامل‌ها

وزن	میانگین نمره	امتیاز هر عامل	عوامل
۰,۲۸۳	۳,۴	۳۴,۳۵	اول: آسیب‌های اقتصادی
۰,۲۱۳	۳,۷	۲۵,۸۷	دوم: آسیب‌های روان‌شناختی
۰,۱۶۶	۴,۰۳	۲۰,۱۷	سوم: آسیب‌های فرهنگی در حوزه سیاسی
۰,۱۵۸	۳,۸	۱۹,۱۳	چهارم: آسیب‌های فرهنگی در حوزه اعتقادی و ارزشی
۰,۱۱۸	۳,۶	۱۴,۲۸	پنجم: آسیب‌های فرهنگی در حوزه رفتار اجتماعی
۰,۰۶۱	۳,۷	۷,۴۷	ششم: آسیب‌های خانواده

(ب) وزن عامل‌های نقش‌های پیشگیرانه و مقابله‌ای بسیج

وزن هر عامل، با تقسیم ارزش محاسبه‌شده بر جمع ارزش‌ها به دست می‌آید که نتایج آن در جدول ۷ ارائه شده است.

جدول ۷: محاسبه امتیاز و وزن عامل‌ها

وزن	میانگین نمره	امتیاز هر عامل	عامل
۰,۵۸۲	۳,۲	۷۳,۸۸	اول: روش‌های توانمندساز روانی - اجتماعی
۰,۲۰۹	۳,۳	۲۶,۵۵	دوم: اعتقادی و معنوی
۰,۱۵۹	۳,۳۶	۲۰,۱۴	سوم: امنیتی و انتظامی
۰,۰۵	۳,۲	۶,۴۵	چهارم: امر به معروف و نهی از منکر

بحث یافته‌ها

بسیج بر اساس شرح وظایف و مأموریت‌های ابلاغی‌اش به طور طبیعی در ساختار فرهنگی، سیاسی، نظامی و امنیتی جامعه حضور دارد و تا کنون نیز در حوزه سالم‌سازی و پاکسازی جامعه فعالیت‌های بسیاری را به انجام رسانده است. بسیج با توجه به رسالت ذاتی و مأموریت اصلی آن، که پاسداری از انقلاب اسلامی و دستاوردهای آن است، برای مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن، تعمیق ارزش‌ها و دستاوردهای فرهنگی انقلاب اسلامی و پیشگیری و مقابله با آسیب‌های روانی - اجتماعی، نیازمند راهبردهای مناسب و برنامه‌ریزی هوشمندانه و

برخورداری از افرادی کارآمد و توانا برای اجرای برنامه‌ها و به کار بستن مؤلفه‌های قوی و غنی فرهنگ اصیل برای نیل به اهداف انقلاب اسلامی است.

همان‌گونه که اشاره شد، جنگ نرم، قدرت جذب و توانایی شکل‌دهی به ترجیحات دیگران و توانایی کسب آن چیزی است که می‌خواهید از طریق جذب کردن و نه از طریق اجبار یا پاداش به آن برسید (Nye, 2004). در این راستا، مؤلفه‌های اجتماعی و روانی نقش مهمی در ایجاد قدرت نرم برای جوامع یا زمینه‌سازی تهدید و جنگ نرم دشمن ایفا می‌کنند. (Gates, 2009; Wolf, 2000)

از عواملی که می‌تواند مردم را از نظام دور کند و دشمن با بزرگنمایی ترجیحات آنها را در ابعاد مختلف به سمت خواسته‌های خود سوق دهد، آسیب‌های اجتماعی و روانی است. باید توجه داشت که جنگ نرم در خلأ صورت نمی‌پذیرد؛ دشمن با توجه به نقاط ضعف موجود یا نقاطی که می‌تواند به عنوان ضعف بر روی آن مانور دهد و با اغراق‌آمیز کردن، آن را به نقطه ضعفی فراگیر تبدیل کرده، سناریوی جنگ نرم خود را طرح‌ریزی می‌کند.

نظام استکباری از آسیب‌ها و شرایط پیش آمده بعد از فروپاشی بلوک شرق، برای جذب و ایجاد کشش در کشورهای تازه استقلال‌یافته، اندیشه، ارزش‌ها و کارآمدی‌های خود را به رخ آنها کشید و از ضعف‌ها و آسیب‌های موجود، حداکثر استفاده را در پیروزی جنگ نرم برد. (کولای، ۱۳۸۴؛ بهمن، ۱۳۸۸)

یافته‌های پژوهش حاضر بیانگر این است که آسیب‌های روانی - اجتماعی برای جامعه ما، تنها یک عارضه اجتماعی و فردی محسوب نمی‌شوند، بلکه موضوعی امنیتی‌اند؛ چرا که دشمن به این آسیب‌ها به عنوان گذرگاهی راهبردی برای نفوذ و ایجاد ضربه نگاه می‌کند. از این رو، آسیب‌های روانی - اجتماعی می‌توانند ماهیتی تهدیدآمیز داشته باشند و امنیت روانی، اجتماعی و فرهنگی جامعه را به خطر اندازند (نائینی، ۱۳۸۶). بدین ترتیب، پیشگیری و مقابله مؤثر با آنها ضرورتی غیر قابل اجتناب است. البته این موضوع به معنی امنیتی کردن آسیب‌های فرهنگی، اجتماعی و روانی نیست، بلکه بیانگر اهمیت و نقشی است که این آسیب‌ها می‌توانند در موفقیت دشمنان برای تحقق اهدافشان در جنگ نرم داشته باشند. به هر حال، نکته بسیار مهم، پیشگیری و مقابله با آسیب‌های بسترساز جنگ نرم است؛ وظیفه‌ای که بر حسب قوانین، فرامین مقام معظم رهبری (مد ظله) از وظایف اصلی بسیج است. همچنین باید توجه داشت که برنامه‌های پیشگیری، به خصوص با رویکرد اجتماعی، نیاز به دانش، فن، وضع دستورالعملها و رهنمودها و ارتقای مهارت‌ها و توانایی‌های فردی و اجتماعی دارد که می‌توانند در درک بهتر مسائل و جلوگیری از رفتارهای نامطلوب اجتماعی مؤثر باشند (Sutton & et al, 2008). در سطح نظام‌های اجتماعی کلان، بین فقر، فقدان امکانات آموزشی، شغلی و فرصت‌های زندگی و انزوای اجتماعی از یک سو و ناتوانی در سازش با شرایط زندگی از سوی دیگر، روابط روشنی وجود دارد. بدین ترتیب، علاوه بر تلاش برای تقویت فرد، باید برای بهبود شرایط اجتماعی نیز کوشید (پیکه‌پارت، ۱۳۸۰، ص ۶۵-۶۴).

بسیج طی سال‌های گذشته، این ظرفیت و قابلیت را به خوبی نشان داده که می‌تواند در همه میادین، حضوری موفق داشته باشد. مقابله با تهدید در فضای نامتقارن، نیازمند انسجام ایدئولوژیک - هویتی است. از این رو، اندیشه سیاسی، زیربنای قدرت مقاومت به شمار می‌رود. تحقق این امر از طریق بازتولید هویت، فرهنگ و اندیشه مقاومت، احیای اسلامی و عدالت ایدئولوژیک حاصل می‌شود (پوستین‌چی، ۱۳۸۹). بازتولید هویت مقاومت بر اساس

آموزه‌های اسلامی در انقلاب اسلامی ایران از مهم‌ترین اقدامات پیشگیرانه و مقابله‌ای در جنگ نرم محسوب می‌شود و این مهم از مأموریتها و ظرفیتهای اساسی بسیج انقلاب اسلامی است (حبی، ۱۳۸۳). تحقیقات انجام شده در این زمینه، نشان می‌دهد که نقشهای متعددی را می‌توان متناسب با انواع فعالیتها و اقشار جامعه برای بسیج در حوزه پیشگیری و مقابله با آسیبهای روانی - اجتماعی و مطرح کرد. (حبی، ۱۳۸۵، ص ۴۵-۴۰؛ همو، ۱۳۸۷؛ الیاسی، ۱۳۷۸). یافته‌های این پژوهش با یافته‌های سایر تحقیقات انجام‌شده در این زمینه انطباق دارد. محققان بر این باورند که بسیج، یک سازمان اعتبار شده با سلسله‌مراتب اختیارات و ساختار مکانیکی نیست، بلکه مجموعه‌ای از انسانهای دارای فرهنگ و ارزشهای غنی و مشترک است که در پی تأمین خواست ایمانی و درونی خویش برای تحقق آرمانهای الهی و انسانی، به صورت داوطلبانه سامان گرفته‌اند (ناظمی، ۱۳۸۷). جامعه برای مقابله با انواع آسیبهای روانی - اجتماعی، به خصوص در مقابله با جنگ نرم، نیازمند تحرک اجتماعی است و بسیج می‌تواند زمینه‌های لازم برای تحرک اجتماعی جوانان و نوجوانان را فراهم کند (متقی، ۱۳۸۷). بر نقش مؤثر بسیج در کاهش بسیاری از آسیبهای روانی - اجتماعی، در تحقیقات و مطالعات تأیید و تأکید شده است. (شعبانی، ۱۳۸۷؛ احمدی، ۱۳۸۷)

منابع

۱. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با بسیجیان سراسر کشور، مورخ ۱۳۸۸/۰۹/۰۴.
۲. آزاد، حسین (۱۳۷۲)؛ آسیب‌شناسی روانی، [بی‌جا]، بعثت.
۳. احمدی، علی اصغر (۱۳۷۸)؛ «نشانه‌شناسی اختلال رفتار ارتباطی»، مجله روان‌شناسی، سال سوم، ش ۱.
۴. افتخاری، اصغر (۱۳۸۷/الف)؛ «دو چهره قدرت نرم»، مقالات برگزیده همایش بسیج و قدرت نرم، ج ۱، تهران، پژوهشکده مطالعات و تحقیقات بسیج.
۵. افتخاری، اصغر (۱۳۸۷/ب)؛ قدرت نرم و سرمایه‌های اجتماعی، تهران، دانشگاه امام صادق (ع).
۶. الیاسی، محمدحسین (۱۳۷۸)؛ بررسی نقش فعالیت‌های فرهنگی بسیج در مقابله با تهاجم فرهنگی (طرح پژوهشی)، تهران، سازمان تحقیقات خودکفایی بسیج.
۷. الیاسی، محمدحسین (۱۳۸۹)؛ «ماهیت و عناصر قدرت نرم»، قدرت و جنگ نرم از نظریه تا عمل، ویرایش حجت‌اله مرادی، تهران، ساقی.
۸. انجمن روان‌پزشکان آمریکا (۱۳۷۵)؛ **واژه‌نامه روان‌پزشکی**، ترجمه مهرداد فیروزبخت و خشایار بیگی، [بی‌جا]، ابجد.
۹. بهمن، شعب (۱۳۸۸)؛ **انقلاب‌های رنگی و انقلاب اسلامی ایران**، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
۱۰. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار مسئولان و کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ایران (۱۳۷۹)؛ پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مقام معظم رهبری، ۱۹ تیرماه.
۱۱. پوستین‌چی، زهره (۱۳۸۹)؛ «قدرت نرم در گفتمان امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران»، فصلنامه آفاق امنیت، سال سوم، تابستان.
۱۲. پیکهات، کارل (۱۳۸۰)؛ **کلیدهای پیشگیری و مقابله با اعتیاد در نوجوان و جوانان**، ترجمه مسعود هومان، [بی‌جا]، صابرین.

۱۳. حبی، محمدباقر (۱۳۸۵)؛ بررسی شاخصهای امر به معروف و نهی از منکر و رابطه آن با متغیرهای جمعیت‌شناختی، تهران، معاونت امر به معروف و نهی از منکر نیروی مقاومت.
۱۴. حبی، محمدباقر (۱۳۸۸)؛ روش تحقیق، تهران، معاونت آموزش و فرهنگ پاسداری، مرکز تألیف کتب درسی.
۱۵. حبی، محمدباقر (۱۳۸۳)؛ شاخصهای فرهنگ و تفکر بسیجی (رویکرد پژوهشی)، تهران، سازمان تحقیقات و مطالعات بسیج.
۱۶. حبی، محمدباقر (۱۳۸۷)؛ نقش پایگاههای مقاومت بسیج در فرهنگ‌سازی و پیشگیری از تولید، توزیع و سوء مصرف مواد مخدر، تهران، معاونت امر به معروف و نهی از منکر نیروی مقاومت.
۱۷. ساخوانی، باقر (۱۳۷۴)؛ دایره‌المعارف علوم اجتماعی، [بی‌جا]، [بی‌نا].
۱۸. شارب، جین و رابرت هلوی (۱۳۸۶)؛ جامعه مدنی، مبارزه مدنی، ترجمه مهدی کلانترزاده، تهران، روشنگران و مطالعات زنان.
۱۹. شعبانی، محمدرضا (۱۳۷۸)؛ «بسیج، شناخت و تهدید نرم»، مقالات برگزیده همایش بسیج و قدرت نرم، به کوشش اصغر افتخاری، تهران، پژوهشکده مطالعات و تحقیقات بسیج و دانشگاه امام صادق (ع).
۲۰. کولابی، الهه (۱۳۸۴)؛ افسانه انقلابهای رنگی، تهران، ابرار معاصر.
۲۱. ناظمی، مهدی (۱۳۷۸)؛ «سرمایه اجتماعی و جایگاه بسیج در تولید آن»، مقالات برگزیده همایش بسیج و قدرت نرم، به کوشش اصغر افتخاری، تهران، پژوهشکده مطالعات و تحقیقات بسیج و دانشگاه امام صادق (ع).
۲۲. نای، جوزف (۱۳۸۷)؛ قدرت نرم، ترجمه سید مهدی روحانی و مهدی ذوالفقاری، تهران، دانشگاه امام صادق (ع).
۲۳. نائینی، علی‌محمد (۱۳۸۹)؛ ناتوی فرهنگی، کاونده‌های آن و راهبردهای مقابله، ویرایش حجت‌اله مرادی، تهران، ساقی.

24. Curtis, Anthony (2000). *Health Psychology*, Routledge.
25. Gates, R.M (2009). "A Balanced Strategy: Reprogramming the Pentagon for New Ages", *Foreign Affairs Magazine*, 180 (4).
26. Kelly, Paul (2002). "Soft Power For Hards", *The Weekenal Australian*, No.8, June.
27. Nye, Joseph (2004). *Soft Power*, Public, Affairs.
28. Sutton, Adam; Adrian Cherney & Rob White (2008). *Crime Prevention: Principles, Perspectives and Practices*, Cambridge, England, U.K, Cambridge University Press.
29. Tudor, Keith (1996). *Mental Health Promotion Paradigms and Practice*, London and New York, Routledge.
30. Wolf, Martin (2000). *The Journal of America Way*, Washington D.C.